

Oponentský posudek k diplomové práci Filipa Šilhavého s názvem „Jednání právnických osob – teoretická koncepce“

Obecně

Předložená práce je zajímavým počinem na pomezí čisté právní teorie a teoretických základů výšece soukromého práva, jíž nauka o právní subjektivitě, subjektech práva a subjektivních právech je. Práce rozvržením své materie stojí na pomezí platného práva a právně teoretických (a historických) východisek. Tento přístup je u prací takového zaměření typický.

Struktura práce a formální stránka

V úvodních dvou kapitolách (samotný Úvod nepočítaje) přibližuje autor právně teoretické koncepce právnických osob, a to nejdříve v průřezu jejich historického vývoje, následně pak podle platného (ovšem i nadále již neplatného) práva v České republice. Zmiňuje základní teorie právnických osob (volní, zájmová, resp. jejich deriváty), následně pak na pozadí platné právní úpravy rozebírá jednotlivé atributy právnických osob jako subjektů práva.

V druhé polovině práce začínající čtvrtou kapitolou se pak autor zaměřuje na některé specifické otázky v jednání právnických osob, jako je společné jednání statutárních orgánů a osob vybavených některou z forem plné moci, nahrazování vůle právnícké osoby či postavení valné hromady jako nejvyššího orgánu některých typů právnícké osoby.

Autorem zvolené struktury práce nelze nic zásadního vytknout. V podstatě plynule přechází z jednoho dílčího tématu na druhé a čtenáři je přitom zřejmé, z jakých východisek autorovy úvahy pramení a co chce demonstrovat.

Co se týče ryze formálních kritérií, jako je délka práce, úroveň jazykového zpracování, práce s literaturou apod., není třeba být příliš kritický. Některé překlepy jsou sice zbytečné, nicméně svojí četností jsou adekvátní celkové délce práce. Ocenit je třeba dlouhý seznam zpracované literatury včetně literatury zahraniční. Autor měl ovšem v tomto ohledu poměrně lehkou úlohu, protože rekonstrukce soukromého práva vyvolala zvýšený zájem o tuto problematiku vzhledem ke koncepční změně, kterou tato výšece právní úpravy prošla, což se projevilo nárůstem počtu příspěvků na toto téma.

Obsah práce

Práce samotná je založena na utřídění názorů a argumentů představitelů nauky na zvolené téma. Rozsah citací je značný, tudíž lze práci v podstatě považovat za určitou kompilaci již představených myšlenek k tématu. Na tom ovšem není nic špatného. Na poli, na kterém již bylo mnoho řečeno, nelze postupovat jinak. Pozitivně lze hodnotit fakt, že autor se věnuje i řadě otázek, jež byly řešeny v rozhodovací praxi a demonstruje tak nezbytnost sepětí právní teorie a praktické aplikace doktrinárních stanovisek.

Autorem práce prezentované postoje jednotlivých autorů jsou předkládány korektně a nelze tak autorovi nic vytknout. Stejně tak i závěry, k nimž v práci dospívá, odpovídají obsahu zpracované literatury.

Pokud v práci něco postrádám ve větší míře, pak se jedná o prakticky úplnou absenci rozboru dopadů protiprávního jednání právnických osob na koncepci právnických osob. Dle mého názoru je totiž teoretická koncepce právnícké osoby ovlivněna všemi aspekty existence

právnických osob v právním prostředí, tedy i koncepcí protiprávního jednání. Autor tuto rovinu zmiňuje na počátku práce (str. 15), ovšem dále se jí nevěnuje. Vycházím z toho, že jedním z cílů práce bylo podchycení právně teoretické čistoty konstrukcí právnických osob zakotvených do platného práva. Autor se poměrně kriticky staví k současné konstrukci právnických osob v novém občanském zákoníku, ovšem problematičnost této konstrukce vyplývá mimo jiné z toho, že civilistická koncepce právnických osob není, pokud jde o jejich jednání, kompatibilní s úpravou deliktního jednání právnických osob, a to jak v soukromém právu, tak v právu trestním (zákon o trestní odpovědnosti právnických osob).

Je samozřejmě otázkou, do jaké míry je právně teoretická čistota a logická konzistence pozitivně právních konstrukcí nezbytným požadavkem na právní regulaci. Nepochybně lze volit i pragmatická řešení, která se od koncepcí teoretických budou odlišovat. Jestliže však k tomu dojde, zkušenost učí, že dříve či později se objeví sporné otázky, které nelze uspokojivě zodpovědět na základě pozitivního práva, neboť zákonodárce při vytváření příslušné úpravy tak daleko nedohlédl, a právě v takovém případě lze hledat řešení a útočiště právě v teoretických konstrukcích. Jestliže ovšem nejsou takové koncepce do právní úpravy promítnuty důsledně, hledání řešení je obtížné. A to je dle mého názoru i případ pozitivně právního zakotvení jednání právnických osob.

Autor by proto v rámci obhajoby mohl vysvětlit, zda a jakým způsobem je teoretická konstrukce jednání právnických osob v našem právním řádu dotčena úpravou protiprávního jednání, zda jsou obě tyto roviny projevů právní existence právnických osob utvářeny jednotně, a pokud nikoliv, v čem taková nestejnorodost spočívá.

Závěr

Celkově je práce bez pochybnosti způsobilá k obhajobě s předběžným hodnocením známkou výborně.

V Praze dne 15. září 2015

JUDr. Jan Tryzna, Ph.D.

Oponentský posudek k diplomové práci Filipa Šilhavého s názvem „Jednání právnických osob – teoretická koncepce“

Obecně

Předložená práce je zajímavým počinem na pomezí čisté právní teorie a teoretických základů výšece soukromého práva, již nauka o právní subjektivitě, subjektech práva a subjektivních právech je. Práce rozvržením své materie stojí na pomezí platného práva a právně teoretických (a historických) východisek. Tento přístup je u prací takového zaměření typický.

Struktura práce a formální stránka

V úvodních dvou kapitolách (samotný Úvod nepočítaje) přibližuje autor právně teoretické koncepce právnických osob, a to nejdříve v průřezu jejich historického vývoje, následně pak podle platného (ovšem i nadále již neplatného) práva v České republice. Zmiňuje základní teorie právnických osob (volní, zájmová, resp. jejich deriváty), následně pak na pozadí platné právní úpravy rozebírá jednotlivé atributy právnických osob jako subjektů práva.

V druhé polovině práce začínající čtvrtou kapitolou se pak autor zaměřuje na některé specifické otázky v jednání právnických osob, jako je společné jednání statutárních orgánů a osob vybavených některou z forem plné moci, nahrazování vůle právnícké osoby či postavení valné hromady jako nejvyššího orgánu některých typů právnícké osoby.

Autorem zvolené struktury práce nelze nic zásadního vytknout. V podstatě plynule přechází z jednoho dílčího tématu na druhé a čtenáři je přitom zřejmé, z jakých východisek autorovy úvahy pramení a co chce demonstrovat.

Co se týče ryze formálních kritérií, jako je délka práce, úroveň jazykového zpracování, práce s literaturou apod., není třeba být příliš kritický. Některé překlepy jsou sice zbytečné, nicméně svojí četností jsou adekvátní celkové délce práce. Ocenit je třeba dlouhý seznam zpracované literatury včetně literatury zahraniční. Autor měl ovšem v tomto ohledu poměrně lehkou úlohu, protože rekonstrukce soukromého práva vyvolala zvýšený zájem o tuto problematiku vzhledem ke koncepční změně, kterou tato výšece právní úprava prošla, což se projevilo nárůstem počtu příspěvků na toto téma.

Obsah práce

Práce samotná je založena na utřídění názorů a argumentů představitelů nauky na zvolené téma. Rozsah citací je značný, tudíž lze práci v podstatě považovat za určitou kompilaci již představených myšlenek k tématu. Na tom ovšem není nic špatného. Na poli, na kterém již bylo mnoho řečeno, nelze postupovat jinak. Pozitivně lze hodnotit fakt, že autor se věnuje i řadě otázek, jež byly řešeny v rozhodovací praxi a demonstruje tak nezbytnost sepětí právní teorie a praktické aplikace doktrinárních stanovisek.

Autorem práce prezentované postoje jednotlivých autorů jsou předkládány korektně a nelze tak autorovi nic vytknout. Stejně tak i závěry, k nimž v práci dospívá, odpovídají obsahu zpracované literatury.

Pokud v práci něco postrádám ve větší míře, pak se jedná o prakticky úplnou absenci rozboru dopadů protiprávního jednání právnických osob na koncepci právnických osob. Dle mého názoru je totiž teoretická koncepce právnícké osoby ovlivněna všemi aspekty existence

právnických osob v právním prostředí, tedy i koncepcí protiprávního jednání. Autor tuto rovinu zmiňuje na počátku práce (str. 15), ovšem dále se jí nevěnuje. Vycházím z toho, že jedním z cílů práce bylo podchycení právně teoretické čistoty konstrukcí právnických osob zakotvených do platného práva. Autor se poměrně kriticky staví k současné konstrukci právnických osob v novém občanském zákoníku, ovšem problematičnost této konstrukce vyplývá mimo jiné z toho, že civilistická koncepce právnických osob není, pokud jde o jejich jednání, kompatibilní s úpravou deliktního jednání právnických osob, a to jak v soukromém právu, tak v právu trestním (zákon o trestní odpovědnosti právnických osob).

Je samozřejmě otázkou, do jaké míry je právně teoretická čistota a logická konzistence pozitivně právních konstrukcí nezbytným požadavkem na právní regulaci. Nepochybně lze volit i pragmatická řešení, která se od koncepcí teoretických budou odlišovat. Jestliže však k tomu dojde, zkušenost učí, že dříve či později se objeví sporné otázky, které nelze uspokojivě zodpovědět na základě pozitivního práva, neboť zákonodárce při vytváření příslušné úpravy tak daleko nedohlédl, a právě v takovém případě lze hledat řešení a útočiště právě v teoretických konstrukcích. Jestliže ovšem nejsou takové koncepce do právní úpravy promítnuty důsledně, hledání řešení je obtížné. A to je dle mého názoru i případ pozitivně právního zakotvení jednání právnických osob.

Autor by proto v rámci obhajoby mohl vysvětlit, zda a jakým způsobem je teoretická konstrukce jednání právnických osob v našem právním řádu dotčena úpravou protiprávního jednání, zda jsou obě tyto roviny projevů právní existence právnických osob utvářeny jednotně, a pokud nikoliv, v čem taková nestejnorodost spočívá.

Závěr

Celkově je práce bez pochybnosti způsobilá k obhajobě s předběžným hodnocením známkou výborně.

V Praze dne 15. září 2015

JUDr. Jan Tryzna, Ph.D.